

TÁBORI FERENC: AZ 1990 ÉS 2010 KÖZÖTT MEGTARTOTT ÁLTALÁNOS ORSZÁGGYŰLÉSI
VÁLASZTÁSOKON ALKALMAZOTT VÁLASZTÁSI RENDSZER HATÁSAI A MAGYAR
TÖBBPÁRTRENDSZERRE

Dolgozatom azon céllal jött létre, hogy az 1990 tavaszi és 2010 tavaszi általános országgyűlési választások között tartott hat általános országgyűlési választás során alkalmazott választási rendszer hatásait vizsgáljam az 1988 óta működő magyar többpártrendszerre. Munkám során külön kívánom vizsgálni, hogy az egyes pártokra leadott szavazatok az országgyűlési választási rendszer három mandátumszerzési ágán mennyire arányosan transzformálódtak törvényhozási mandátumokká, valamint, hogy az egyes ágak hogyan járultak hozzá a kormányzati többség megteremtéséhez. A dolgozat témája még a választási rendszer pártrendszerre gyakorolt egyéb hatásai, például a küszöb kérdése, és annak szelektációs hatásai. A területi listás ágánál külön kívánok foglalkozni az implicit küszöbökkel. A fentiek alapján igyekszem megállapítani, hogy az 1990 és 2010 között alkalmazott országgyűlési választási rendszer milyen hatással volt a magyarországi többpártrendszerre.

Egy ország pártrendszerét meghatározó tényezők között szerepel az adott ország választási rendszerének milyensége.¹ Azt is fontos leszögezni, hogy a választási rendszer sohasem semleges technika, az egyik jelöltnek vagy pártnak kedvez, a másiknak hátrányos.²

A választási rendszerekkel szemben két fő elvárást támasztanak: az arányosság követelményét és a kormányozhatóság megteremtését.³ Az arányosság követelménye a gyakorlatban azt jelenti, hogy az egyes pártokra leadott összes szavazatok százalékos aránya minél inkább megegyezzen a pártok által megszerzett törvényhozási mandátumok százalékos arányával.⁴ A kormányozhatóság követelménye pedig azt jelenti, hogy a választási rendszer képes-e úgy törvényhozási mandátumokká transzformálni az eredményt, hogy a törvényhozásban a győztes párt(ok) képesek legyenek biztosítani a stabil kormányzáshoz szükséges többséget.⁵ Az arányosság és a kormányozhatóság követelménye ellentétes hatású, az egyik követelmény érvényesítése általában a másik rovására történhet.

Az 1990 és 2010 között alkalmazott választási rendszer megalkotói eredetileg egy választásra szánták⁶, de némi módosulásokkal ezen választási rendszert alkalmazták hazánkba 1990 és 2010 között hat általános országgyűlési választáson. A legjelentősebb módosulás 1994-ben történt, amikor is a 4%-os parlamenti küszöböt felemelték 5%-ra⁷, valamint 1997-ben elfogadták a választási eljárásról szóló törvényt.⁸

---

¹ Bihari 2009 361.; Lijphart 1994 9.

² Enyedi-Körösényi 2004 244.; Körösényi-Tóth-Török 2005 241.

³ Kovács 1997 20.

⁴ Fábán-Kovács 2004 12.; Kovács 1997 19.; Szoboszlai 1998 314.

⁵ Kovács 1997 20.

⁶ Bihari 2005 455.

⁷ 1994. évi III. törvény az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény

2011. év végén az Országgyűlés új választójogi törvényt⁹ fogadott el, amely jelentősen átalakította a választási rendszert, majd 2014 tavaszán ezen új választási rendszerrel tartottak általános országgyűlési választásokat Magyarországon.

Az előbbiek után biztosan kijelenthető, hogy a jövőben már nem fognak általános országgyűlési választásokat rendezni az 1990. és 2010. között alkalmazott rendszer alapján. Így elérkezettnek látom az időt arra, hogy az 1990. és 2010. között használt országgyűlési választási rendszer működését megvizsgáljuk és az ennek keretein belül lezajlott választásokat összegző értékelését elvégezzük.

Ezen munkát már 2012-ben elkezdtem, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán tartott doktorandusz konferencián az 1990 és 2010 között alkalmazott választási rendszer jelöltállítási tapasztalatait vizsgáltam, az előadásom tanulmányformában is megjelent.¹⁰ Most ezt folytatni kívánom a parlamenti mandátumok megoszlásának vizsgálatával.

A politikatudományban általánosan elfogadott tétel: ahhoz, hogy egy pártrendszerrel, egy választási rendszerrel, illetve azok összefüggéseiről általánosított következtetéseket lehessen levonni, legalább három parlamenti cikluson és legalább három parlamenti választáson keresztül szükséges vizsgálni úgy, hogy az adott választások és parlamenti ciklusok során nem változott jelentősen sem a választási rendszer, sem az állami berendezkedés, sem a kormányzati rendszer, sem pedig az ezekre vonatkozó jogrendszer állapota.¹¹ Ezen kitételeknek megfelel az általunk vizsgált időszak.

A fentiek alapján tehát először a magyar választási rendszert a kormányozhatóság és arányosság követelményei alapján kívánom vizsgálni.

Az 1990. és 2010. között alkalmazott magyar választási rendszerben a pártok három ágon szerezhettek mandátumot a választások során:

- kétfordulós egyéni választókerületi ág, itt 176 egyéni választókerületben választottak képviselőket
- területi listás ág, itt 152 képviselői mandátum került kiosztásra (valójában nem sikerült ennyit kiosztani, az itt ki nem osztott mandátumok az országos listán kerültek kiosztásra)
- országos kompenzációs listás ág, itt 58 és a területi listákról „felcsúszott” mandátumokat osztották ki.¹²

Az elemzés elvégzéséhez az egész tanulmány során a Nemzeti Választási Iroda internetes adatbázisában¹³ és az Országgyűlés honlapján¹⁴ fellelhető hivatalos adatokat használom. A honlapok adataihoz képest megjelenő plusz adatok a saját számolásaim.

---

módosításáról és kiegészítéséről

⁸ 1997. évi C. törvény a választási eljárásról

⁹ 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról

¹⁰ Tábori 2012.

¹¹ Bihari 1999 265.

¹² Bihari 2005 456.; Körösenyi-Tóth-Török 2005 241-242.

¹³ www.valasztas.hu

¹⁴ www.parlament.hu

Az 1990-es választásoknál (lásd. Mellékletek 1. táblázat) azt láthatjuk, hogy csak az MDF és az SZDSZ felülreprezentált összes mandátumai tekintetében a listás voksaihoz képest. Az MDF különösen az volt, hisz 17,75%-kal magasabb volt a mandátumainak aránya, mint szavazataié. A többi párt közül az FKGP mandátum aránya felelt meg a leginkább szavazati arányainak, hisz itt egy százalékponton belül volt a különbség, de az FKGP is alulreprezentált volt a mandátumainak tekintetében, mint ahogy a többi párt is.

Az 1994-es választások (lásd. Mellékletek 2. táblázat) eredményeképpen egyedül az első helyen végző MSZP volt felülreprezentált – de az kiugróan – hisz a mandátumainak aránya 21,16%-kal volt jobb, mint szavazataié, és majdnem 33%-os eredménnyel egyedül abszolút többsége lett a parlamentben. A többi pártoknál azt láthatjuk, hogy mind alulreprezentáltak voltak mandátumszámaik tekintetében a listás szavazatokhoz képest.

1998-ban (lásd. Mellékletek 3. táblázat) az MSZP, Fidesz-MPP (ha a közös egyéni jelöltként bejutott képviselőket is hozzá adjuk) és az MDF voltak felülreprezentáltak. Az MDF nem lépte át a parlamentbe jutáshoz szükséges küszöböt listás szavazatainak tekintetében, azonban a Fidesszel kötött választási szövetségnek (közös jelöltek és koordinált jelöltállítások) köszönhetően végül 17 fős parlamenti frakciót tudott alakítani, és így 1,6%-kal magasabb volt mandátumainak aránya, megszerzett listás szavazatainak arányánál. Míg a többi párt alulreprezentált volt, közülük az FKGP mandátum aránya egyezett meg majdnem a szavazatainak arányaival, hisz itt is kevesebb, mint egy százalékkal volt alulreprezentált.

2002-ben (lásd. Mellékletek 4. táblázat) a Fidesz-MDF-nek és az MSZP-nek volt magasabb a mandátum aránya, mint összes listás szavazataié, a Fidesz-MPP-é még akkor is magasabb volt, amikor eldőlt, hogy a vele közösen induló MDF frakciójához hány képviselő csatlakozik. Az SZDSZ alulreprezentáltság pedig egy 1% ponton belül volt.

A 2006-os választás (lásd. Mellékletek 5. táblázat) eredményeképpen az MSZP és a Fidesz-KDNP volt felülreprezentált mandátum arányainak tekintetében, majd mikor eldőlt, hogy hány fővel alakulnak a Fidesz-MPSZ és a KDNP parlamenti frakciói, akkor a Fidesz már alulreprezentált volt mandátumait tekintve. Az SZDSZ és az MDF alulreprezentáltak voltak.

2010-ben (lásd. Mellékletek 6. táblázat) egyedül a Fidesz-KDNP mandátum aránya volt – kiugróan – magasabb, mint listás szavazatainak aránya, a Fidesz-MPSZ-é még a frakcióalakítások után is magasabb volt. A többi pártok alulreprezentáltak voltak mandátumszámaik tekintetében a listás szavazatokhoz képest.

Összességében a számsorokat végignézve arra a megállapításra jutottam, hogy kb. 20%-os listás választási eredmény volt az a határ, amely fölött a választási rendszer felülreprezentálta mandátumszámaik tekintetében a pártokat, egy kivétel az MDF 1998-ban a már említett okok miatt. A más szabályszerűséget a mandátum arányok és listás szavazati arányok eltérésében nem lehetett megállapítani.

Ha mandátumszerzési áganként nézzük az arányosságot: a hat általános országgyűlési választáson (lásd. Mellékletek 1-6. táblázat) az egyéni kerületekben (beleszámolva a közös jelölteket is) az országosan első két helyen végző párt szerezte meg az egyéni mandátumok több mint 80%-át, sőt 1994-ben és 2010-ben az első helyen végző párt egymaga megszerezte a mandátumok több mint 80%-át. Az első két helyezett utáni pártok, viszont 1990-ben az egyéni mandátumok 10,8%-át, 1994-ben 6,25%-át, 1998-ban 17,61 %-át, 2002-ben 1,7%-át, 2006-ban 3,41%-át, míg 2010-ben 0%-át szereztek meg. (A 2002-ben az MDF, 2006-ban és 2010-ben a KDNP egyéni mandátumait az első két párt mandátumainál vettem figyelembe). Az 1998-as magasabb arány a már említett Fidesz-MDF szövetségnek és ezek második fordulás FKGP-vel összehangolt visszaléptetési stratégiájának volt köszönhető. 2002-ben és 2006-ban az SZDSZ egyéni mandátumai az MSZP-vel közös jelölteknek, vagy azzal történt másodikfordulás visszaléptetéseknek volt köszönhető. A Somogyért jelöltje is az MSZP jelölt visszalépésének köszönhette egy egyéni mandátumát 2006-ban. Teljesen önállóan parlamenten kívüli párt egyedül az Agrárszövetség volt, amely 1990-ben és 1994-ben mandátumot tudott szerezni egyéni választókerületben. Tehát az állapítható meg, hogy az egyéni kerületekben mandátumszerzésre a legfőbb esélyes az első két párt volt. Ez egyébként, az egyéni választókerület tipikus jellemzőiből adódik.

Mindezek mellett az állapítható meg, hogy az egyéni választókerületi ág volt az, amely leginkább torzított az összes mandátumok és listás szavazatok tekintetében a pártok eredményeinél, de nem egyedül ez okozta az aránytalanságokat.

A területi listákon, a Hagenbach-Bischoff formula segítségével allokálták a mandátumokat. Az így megkapott egy mandátumhoz szükséges minimum szavazatszám alapján meg lehet határozni az ún. implicit küszöbök területi listáinként.¹⁵ Ha megnézzük ezeket a Mellékletek 13. számú táblázatában, akkor az állapítható meg, hogy a budapesti területi választókerületben volt ez a legalacsonyabb és Nógrád-, Tolna-, és Vas megyei területi választókerületekben a legmagasabb. Budapest és Pest megye kivételével pedig mindenhol magasabb volt az országosan alkalmazott többségében 5%-os küszöbnél. A területi listás ágon a mandátumszerzéseknél azt tapasztalhatjuk, hogy az 1990-es és 1994-es választásokon az első két párt megszerezte a mandátumok több mint 60%-át, 1998-ban és 2010-ben több mint 70%-át, míg 2002-ben és 2006-ban több mint 90%-át. 1990. és 1998. között és 2010-ben átlag 3-4 párt tudta átlépni az implicit küszöböt a területi listákon, addig 2002 és 2006-ban a Budapesti és Pest megyei lista kivételével csak az első két párt lépte át a területi listákon az implicit küszöbök és tudott mandátumot szerezni. További érdekesség, hogy többször előfordult, hogy olyan párt is átlépte az implicit küszöböt egy-egy területi listán, ami nem lépte át a listás mandátumszerzéshez szükséges 4 majd 5%-ot országosan: 1990-ben Budapesten az MSZMP, MSZDP, 1994-ben Budapesten a KP, a MIÉP, és az MP, 1998-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az MP, Budapesten az

---

¹⁵ Lijphart 1994 25-30.; Körösnéyi-Tóth-Török 2005 245-246.

MP, az MDF és az MDNP, 2002-ben Budapesten a MIÉP és a Centrum, Pest megyében a MIÉP, 2006-ban Budapesten a MIÉP-Jobbik, 2010-ben Budapesten az MDF. Tehát a területi listás ágon is nagyobb esélye volt a magasabb támogatottságú pártoknak a mandátumszerzésre, és idővel (a pártrendszer koncentrációjának köszönhetően is) egyre inkább torzította ez az ág is az aránytalanságot az összes mandátumok és listás szavazatok tekintetében.

Az országos kompenzációs listás ágon (lásd. Mellékletek 1-6. táblázat) csak az a párt nem volt felülreprezentálva, amelyik a legtöbb egyéni választókerületet nyerte. Az, hogy melyik párt mennyire volt felülreprezentált ezen az ágon, azt értelemszerűen az döntötte el, hogy melyik párt mennyi töredékszavazatot tudott hozni az egyéni választókerületekből és a területi listákról. Ennek is volt köszönhető az, hogy – a pártrendszer koncentrációjának és a küszöböt átlépő pártok számának csökkenése hatására – 2002-ben és 2006-ban már az első két helyen végző párt szerezte meg ezen az ágon is a kiosztott mandátumok több mint 50%-át. Tehát ez az ág nem csak a kisebb pártokat kompenzálta, hanem nagyobb több egyéni kerületben vesztes pártokat is. Ennek is köszönhető volt az, hogy az egyéni kerületek és a területi listák torzító hatását az országos kompenzációs lista az 5 és 20% között végző pártok számára nem tudta teljes mértékben kompenzálni.

Kormányozhatóság szempontjából vizsgálva a választási rendszert az állapítható meg, hogy 1990 és 2010 között (lásd. Mellékletek 7-12. táblázat) négy alkalommal fordult az elő, hogy a kormánykoalíciót alkotó pártok nem tudhatták maguk mögött országos összesítésben a listás szavazatok több mint 50%-át, csak 1994-ben és 2010-ben volt több mint 50%-nyi szavazatuk. Ennek ellenére a választási rendszer képes volt úgy mandátumokká alakítani a voksokat, hogy minden parlamenti ciklus elején az új kormány tudta biztosítani a parlamenti többséget. Persze ehhez a választási rendszer hatásai mellett legalább olyan fontos volt, hogy a parlamentben olyan pártok legyenek jelen, amelyek egymás irányába magas koalíciós potenciállal rendelkezzenek, és tudják biztosítani a többséget. Érdekesség még, hogy amikor a kormánykoalíció háta mögött tudhatta a leadott érvényes listás szavazatok több mint 50%-át, akkor az Országgyűlésben több mint kétharmados többséggel rendelkeztek.

A szakirodalomban elterjedt megállapítás, hogy a kormányzás sorsa az egyéni választókerületekben szokott eldőlni.¹⁶ Ez majdnem teljesen igaz, de 2002-ben előfordult az, hogy a választásokat követően az ellenzéki padosorokba több egyéni képviselő került, mint a kormánypártiba, a másik öt választás után a kormánykoalíciót alkotó pártok képviselőinek több mint fele ezen az ágon jutott be a törvényhozásba.

A területi listás mandátumokat nézve arra a következtetésre juthatunk, hogy itt minden esetben a kormánykoalíciókban több területi listán bejutott képviselő volt, mint az ellenzéknél.

---

¹⁶ Körösenyi-Tóth-Török 2005 261.; Gallai-Török 2005 442.

Az országos listás ágról bejutó képviselők többsége az ellenzéki pártokat erősítette egy kivétellel, 2002-ben több volt a kormánypárti országos listás képviselő, mint az ellenzéki. Ez azért érdekes, mert ekkor volt az egyetlen olyan alkalom, amikor az egyéni mandátumok többsége nem a kormánytöbbség biztosításához járult hozzá. Tehát ennek alapján olyan eset is megvalósult, hogy nem kellett a felálló új koalíciónak az egyéni választókerületek többségét megnyerni ahhoz, hogy kormányozhassanak.

Arányosság és kormányozhatóság kérdésében tehát arra a megállapításra lehet jutni, hogy az 1990 és 2010 között alkalmazott választási rendszer egyértelműen a kormányozhatóság megteremtésére volt alkalmas, míg a pártok választási eredményeit nem tudta arányosan törvényhozási mandátumokká alakítani.

A választási rendszer aránytalanságával szemben megfogalmazott kritikákra is általában az volt a válasza a politikai elitnek, hogy ez megakadályozza az ország „weimarizálódását” és biztosítja a kormányozhatóságát.¹⁷

Most áttérek a parlamenti a küszöb kérdésére. Az 1990-es első választáson még 4%-os volt a parlamentbe jutási küszöb, majd az 1994-es törvénymódosításnak köszönhetően 1994-től már országos összesítésben a leadott érvényes szavazatok 5%-át kellett megszereznie egy pártnak, hogy listás mandátumokat szerezhessen. Küszöböt a választási rendszerekben annak érdekében szoktak alkalmazni, hogy megakadályozzák a pártrendszer elaprózódását. A küszöb intézménye több kritikát kapott.

Én itt a küszöbvel kapcsolatban csak néhány dologra szeretném felhívni a figyelmet. A küszöb 4-ről 5%-ra történő emelése az általam vizsgált 20 évben (lásd. Mellékletek 14. táblázat) csak egy pártot érintett igazán, a MIÉP-et 2002-ben, mivel a MIÉP volt az egyetlen olyan pár 1994 és 2010 között, amely törvényhozásba be nem jutó pártok közül 4% feletti szavazatarányt tudott elérni. Azt érdemes még megjegyezni, hogy az 1998-as választások során az első forduló után, a Munkáspárt is 4 % felett tudott teljesíteni, azonban két megyében érvénytelen lett a területi listás választás, és a második fordulóban a Munkáspárt gyengébben szerepelt ebben a két megyében, és a hivatalos végeredmény szerint, a listás szavazatok 3,95%-át szerezte meg.

A küszöbvel kapcsolatban kritikaként az elvesző szavazatok kérdése szokott még felmerülni. Ezzel kapcsolatban azt lehet megfigyelni, hogy 2002-ig a leadott érvényes listás szavazatok több mint 10%-a nem eredményezett törvényhozási mandátumot. Majd 2006-ban és 2010-ben már csak a szavazatok 3-4%-a vezett el. Mindemellett az elvesző listás szavazatok aránya 2006-ig folyamatosan csökkent.

Ez a csökkenés azon választói viselkedéssel van összefüggésben, hogy a választók az évek során „megtanulták” mely pártokra érdemes leadni szavazataikat, hogy azok ne vesszenek el.¹⁸ Ebből következően véleményem szerint felmerül az a kérdés is, hogy ezen választói magatartás hogyan hatott az új pártok törvényhozásba bekerülési esélyeire?

---

¹⁷ Szoboszlai 2003 49.

¹⁸ Szoboszlai 1998 320.; Körösenyi-Tóth-Török 2005 263.

A küszöbvel szemben még kritikaként szokott megfogalmazódni, hogy torzítja az arányosságot.¹⁹

Végezetül az előbbieken foglaltak alapján és további (itt terjedelmi okok miatt be nem mutatott) kutatásaim eredményei alapján azt gondolom, hogy az 1990. és 2010. között alkalmazott választási rendszer a következő hatásokkal volt a magyar többpártrendszerre: a magyar választási rendszer ajánlási rendszere²⁰ és a 4 majd 5%-os küszöb révén jelentősen szelektálta az országgyűlési választáson induló pártokat.

Az egyéni választókerületi mandátumszerzési ág és a küszöb is választási együttműködésre, választási szövetségkötésre ösztönözte a pártokat. A jobb oldalon ez Fidesz MDF, majd Fidesz KDNP választási szövetségkötésben (ez közös jelöltek és listákat jelentett) nyilvánult meg egyfelől. Másfelől azon pártokban, amelyekben valamilyen oknál fogva kétségessé vált a küszöb átlépése a következő választáson, a pártszakadások után a Fidesszel együttműködni akaró csoportok politikusai a Fidesz szövetségi rendszerébe integrálódva indultak és jutottak a parlamentbe a Fidesz színeiben a választásokon, ilyen oknál fogva az KDNP-ből, FKGP-ből, MDF-ből és más pártokból is érkeztek politikusok a Fideszbe. A baloldalon 1998-ban és 2002-ben az Agrárszövetség és 2002-ben és 2006-ban az MSZDP politikusai indultak egyéniben és/vagy listán az MSZP színeiben. De az is előfordult, hogy parlamenten kívüli pártok jegyeztettek be közösen egy „választási ernyőpártot”, hogy közösen kíséreljék meg átlépni az 5%-os határt, ilyen volt pl. Együtt Magyarországért Unió (Köztársaság Párt és mások), Összefogás Centrum Magyarországért (KDNP, MDNP és mások) MIÉP-Jobbik (két parlamenten kívüli nemzeti radikális párt közösen ezen a néven bejegyeztetett párttal kísérelt a parlamentbe jutni 2006-ban), stb.

Mivel a kormánytöbbséget biztosítani lehetett az egyes általános országgyűlési választásokat követően, így olyan oknál fogva nem kellett előrehozott választást tartani, hogy nem tudnak a törvényhozásba jutott pártok kormányt alakítani. Ez stabilan hatott nem csak a politikai rendszerre, hanem a pártrendszerre is.

A parlamenti küszöb és a három mandátumszerzési ág együttesen járul hozzá ahhoz, hogy egyfelől nem jöhetett létre kétpártrendszer, másfelől nem aprózódott el a pártrendszer, hanem egy mérsékelt plurális többpártrendszer működött az általam vizsgált időszakban.

---

¹⁹ Szoboszlai 1998 317.

²⁰ Lásd: Tábori 2012.

Felhasznált irodalom

Bihari Mihály (1999): *Politikai libikóka, avagy kormányzati váltógazdálkodás, 1990-1998*. In: Kurtán Sándor – Sándor Péter (1999): *Magyarország politikai évkönyve 1998-ról*. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány 265-271.

Bihari Mihály (2005): *Magyar politika 1944-2004*. Osiris Kiadó, Budapest

Bihari Mihály (2009): *A politikai pártok*. In.: Bihari Mihály – Pokol Béla (2009): *Politológia*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 333-377.

Enyedi Zsolt – Körösenyi András (2004): *Pártok és pártrendszerek*. Osiris Kiadó, Budapest

Fábián György – Kovács László Imre (2004): *Parlamenti választások az Európai Unió országában (1945-2002)*. Osiris Kiadó, Budapest

Kovács László Imre (1997): *Választás és választási rendszer*. In: Fábián György (szerk.) (2007): *Választási rendszerek*. Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium 11-23.

Körösenyi András – Tóth Csaba – Török Gábor (2005): *A magyar politikai rendszer*. Osiris, Budapest

Lijphart, Arend (1994): *Electoral systems and party systems – A study of twenty-seven democracies, 1945-1990*. Oxford University Press

Szoboszlai György (1998): *Pártrendszer és választások a rendszerváltás után*. In: Kurtán Sándor – Sándor Péter – Vass László (szerk.) (1998): *Magyarországon Magyarország Politikai Évtizedkönyve*. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány 302-324.

Szoboszlai György (2003): *Polarizálódó pártstruktúra a választási rendszer tükrében*. In: Bóhm Antal – Gázsó Ferenc – Stumpf István – Szoboszlai György (szerk.) (2003): *Parlamenti Választások 2002. – Politikai szociológiai körkép*. MTA Politikai Tudományok Intézete – Századvég Kiadó, Budapest, 2003. 26-49.

Tábori Ferenc (2012): *A magyar országgyűlési választások jelöltállítási tapasztalatai 1990-2010*. In: Antal Attila (szerk.) (2012): *Politikatudományi tanulmányok – Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskoláinak III. Konferenciája 2012. április 20.* Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Budapest 2012. 217-236.

Török Gábor – Gallai Sándor (2005): *Választási rendszerek*. In.: Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.) (2005): *Politika és politikatudomány*. Aula Kiadó, Budapest, 2005., 433-456.

Vida István (szerk.) (2011): *Magyarországi politikai pártok lexikona 1846-2010*. Gondolat Kiadó – MTA-ELTE Pártok, Pártrendszerek, Parlamentarizmus Kutatócsoport, Budapest

Mellékletek

1. táblázat: Pártok országgyűlési választási eredményei és mandátumainak megoszlása 1990

Párt	Eredmény szerint								Frakcióalakulás szerint								Listás szavazatok	
	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Egyéni		Területi		Országos		Összesen			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
MDF	114	64,77	40	33,33	10	11,11	164	42,48	115	65,34	40	33,33	10	11,11	165	42,75	1 214 359	24,73
SZDSZ	35	19,89	34	28,33	23	25,56	92	23,83	37	21,02	34	28,33	23	25,56	94	24,35	1 050 799	21,39
FKGP	11	6,25	16	13,33	17	18,89	44	11,39	11	6,25	16	13,33	17	18,89	44	11,39	576 064	11,73
MSZP	1	0,57	14	11,67	18	20,00	33	8,55	1	0,57	14	11,67	18	20,00	33	8,55	535 064	10,89
FIDESZ	1	0,57	8	6,67	12	13,33	21	5,44	2	1,14	8	6,67	12	13,33	22	5,7	439 649	8,95
KDNP	3	1,7	8	6,67	10	11,11	21	5,44	3	1,7	8	6,67	10	11,11	21	5,44	317 278	6,46
FIDESZ-SZDSZ	2	1,14	0	0	0	0	2	0,52										
ASZ	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26									154 004	3,13
FIDESZ-KDNP-SZDSZ	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26										
ASZ-SZFV	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26										
Független	6	3,41	0	0	0	0	6	1,55	7	3,98	0	0	0	0	7	1,81		
Összesen	176	100	120	100	90	100	386	100	176	100	120	100	90	100	386	100		

2. táblázat: Pártok országgyűlési választási eredményei és mandátumaiknak megoszlása 1994

Párt	Eredmény szerint								Frakcióalakulás szerint								Listás szavazatok	
	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Egyéni		Területi		Országos		Összesen			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
MSZP	149	84,66	53	42,4	7	8,24	209	54,15	149	84,66	53	42,4	7	8,24	290	54,15	1 780 009	32,99
SZDSZ	16	9,09	28	22,4	25	29,41	69	17,88	17	9,66	28	22,4	25	29,41	70	18,13	1 064 788	19,73
MDF	5	2,84	18	14,4	15	17,65	38	9,84	5	2,84	18	14,4	15	17,65	38	9,84	633 157	11,73
FKGP	1	0,57	14	11,2	11	12,94	26	6,74	1	0,57	14	11,2	11	12,94	26	6,74	476 127	8,82
KDNP	3	1,7	5	4	14	16,47	22	5,7	3	1,7	5	4	14	16,47	22	5,7	379 322	7,03
FIDESZ	0	0	7	5,6	13	15,29	20	5,18	0	0	7	5,6	13	15,29	20	5,18	378 678	7,01
ASZ	1	0,57	0	0	0	0	11	0,26									113 332	2,10
FIDESZ-LPSZ-VP-ASZ-SZDSZ	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26										
Független									1	0,57	0	0	0	0	1	0,26		
	176	100	125	100	85	100	386	100	176	100	125	100	85	100	386	100		

3. táblázat: Pártok országgyűlési választási eredményei és mandátumainak megoszlása 1998

Párt	Eredmény szerint								Frakció alakulás szerint								Listás szavazatok	
	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Egyéni		Területi		Országos		Összesen			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
MSZP	54	30,68	50	39,06	30	36,59	134	34,72	54	30,68	50	39,06	30	36,59	134	34,72	1 497 231	32,92
Fidesz	55	31,25	48	37,5	10	12,2	113	29,27	90	51,14	48	37,5	10	12,2	148	38,34	1 340 826	29,48
FKGP	12	6,82	22	17,19	14	17,07	48	12,44	12	6,82	22	17,19	14	17,07	48	12,44	597 820	13,15
SZDSZ	2	1,14	5	3,91	17	20,73	24	6,22	2	1,14	5	3,91	17	20,73	24	6,22	344 352	7,57
MIÉP	0	0	3	2,34	11	13,41	14	3,63	0	0	3	2,34	11	13,41	14	3,63	248 901	5,47
MDF	2	1,14	0	0	0	0	2	0,52	17	9,66	0	0	0	0	17	4,4	127 118	2,80
Fidesz-MDF	50	28,41	0	0	0	0	50	12,95										
Független	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26		
	176	100	128	100	82	100	386	100	176	100	128	100	82	100	386	100		

4. táblázat: Pártok országgyűlési választási eredményei és mandátumaik megoszlása 2002

Párt	Eredmény szerint								Frakció alakulás szerint								Listás szavazatok	
	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Egyéni		Területi		Országos		Összesen			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
MSZP	78	44,32	69	49,29	31	44,29	178	46,11	78	44,32	69	49,29	31	44,29	178	46,11	2 361 997	42,05
Fidesz-MDF	95	53,98	67	47,86	26	37,14	188	48,70	76	43,18	65	46,43	23	32,86	164	42,49	2 306 763	41,07
									19	10,8	2	1,43	3	4,29	24	6,22		
SZDSZ	2	1,14	4	2,86	13	18,57	19	4,92	3	1,7	4	2,86	13	18,57	20	5,18	313 084	5,57
SZDSZ-MSZP	1	0,57	0		0		1	0,26										
	176	100	140	100	70	100	386	100	176	100	140	100	70	100	386	100		

5. táblázat: Pártok országgyűlési választási eredményei és mandátumainak megoszlása 2006

Párt	Eredmény szerint								Frakció alakulás szerint								Listás szavazatok	
	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Egyéni		Területi		Országos		Összesen			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
MSZP	98	55,68	71	48,63	17	26,56	186	48,19	102	57,95	71	48,63	17	26,56	190	49,22	2 336 705	43,21
Fidesz-KDNP	68	38,64	69	47,26	27	42,19	164	42,49	57	32,39	61	41,78	23	35,94	141	36,53	2 272 979	42,03
									11	6,25	8	5,48	4	6,25	23	5,96		
SZDSZ	3	1,7	4	2,74	11	17,19	18	4,66	5	2,84	4	2,74	11	17,19	20	5,18	351 612	6,50
MDF	0	0	2	1,37	9	14,06	11	2,85	0	0	2	1,37	9	14,06	11	2,85	272 831	5,04
MSZP-SZDSZ	6	3,41	0	0	0	0	6	1,55										
Somogyért	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26										
Független									1	0,57	0	0	0	0	1	0,26		
	176	100	146	100	64	100	386	100	176	100	146	100	64	100	386	100		

6. táblázat: Pártok országgyűlési választási eredményei és mandátumainak megoszlása 2010

Párt	Eredmény szerint								Frakció alakulás szerint								Listás szavazatok	
	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Egyéni		Területi		Országos		Összesen			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Fidesz-KDNP	172	97,73	87	59,59	3	4,69	262	67,88	152	86,36	72	49,32	3	4,69	227	58,81	2 706 292	52,73
								21	11,93	15	10,27	0	0	36	9,33			
MSZP	2	1,14	28	19,18	29	45,31	59	15,28	2	1,14	28	19,18	29	45,31	59	15,28	990 428	19,30
Jobbik	0	0	26	17,81	21	32,81	47	12,18	0	0	26	17,81	21	32,81	47	12,18	855 436	16,67
LMP	0	0	5	3,42	11	17,19	16	4,15	0	0	5	3,42	11	17,19	16	4,15	383 876	7,48
Fidesz-KDNP-MVMP	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26										
Független	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26	1	0,57	0	0	0	0	1	0,26		
	176	100	146	100	64	100	386	100	176	100	146	100	64	100	386	100		

7. táblázat: Kormány és ellenzék mandátum- és szavazat arányainak megoszlása 1990

	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Listás szavazatok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kormánykoalíció	129	73,3	64	53,33	37	41,11	230	59,59	2 107 701	42,92
Ellenzék	47	26,7	56	46,67	53	58,89	156	40,41	2 025 512	41,23
	176	100	120	100	90	100	386	100		

8. táblázat: Kormány és ellenzék mandátum- és szavazat arányainak megoszlása 1994

	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Listás szavazatok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kormánykoalíció	166	94,32	81	64,8	32	37,65	279	72,28	2 844 797	52,72
Ellenzék	10	5,68	44	35,2	53	62,35	107	27,72	1 867 284	34,59
	176	100	125	100	85	100	386	100		

9. táblázat: Kormány és ellenzék mandátum- és szavazat arányainak megoszlása 1998

	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Listás szavazatok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kormánykoalíció	119	67,61	70	54,69	24	29,27	213	55,18	2 187 547	48,10
Ellenzék	57	32,39	58	45,31	58	70,73	173	44,82	1 968 701	43,29
	176	100	128	100	82	100	386	100		

10. táblázat: Kormány és ellenzék mandátum- és szavazat arányainak megoszlása 2002

Párt	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Listás szavazatok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kormánykoalíció	81	46,02	73	52,14	44	62,86	198	51,3	2 675 081	47,62
Ellenzék	95	53,98	67	47,86	26	37,14	188	48,70	2 306 763	41,07
	176	100	140	100	70	100	386	100		

11. táblázat: Kormány és ellenzék mandátum- és szavazat arányainak megoszlása 2006

	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Listás szavazatok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kormánykoalíció	107	60,8	75	51,37	28	43,75	210	54,4	2 688 317	49,71
Ellenzék	69	39,2	71	48,63	36	56,25	176	45,6	2 545 810	47,07
	176	100	146	100	64	100	386	100		

12. táblázat: Kormány és ellenzék mandátum- és szavazat arányainak megoszlása 2010

	Egyéni		Területi		Országos		Összesen		Listás szavazatok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kormánykoalíció	173	98,3	87	59,59	3	4,69	263	68,13	2 706 292	52,73
Ellenzék	3	1,7	59	40,41	61	95,31	123	31,87	2 229 740	43,45
	176	100	146	100	64	100	386	100		

13. táblázat: Implicit küszöbök nagysága területi listákon, és az azokat átlépő pártok száma 1990-2010

Területi lista	IK	1990	1994	1998	2002	2006	2010
Bács-Kiskun	7,41	4	5	3	2	2	3
Baranya	9,52	3	3	3	2	2	3
Békés	9,52	4	4	3	2	2	3
Borsod-Abaúj-Zemplén	5,56	6	6	5 (4)	2	2	3
Budapest	2,3	8 (6)	9 (6)	8 (5)	5 (3)	5 (4)	5 (4)
Csongrád	9,52	3	4	3	2	2	3
Fejér	9,52	4	5	3	2	2	3
Győr-Moson-Sopron	9,52	5	4	3	2	2	3
Hajdú-Bihar	7,41	4	5	3	2	2	3
Heves	11,11	3	2	3	2	2	3
Jász-Nagykun-Szolnok	9,52	4	4	3	2	2	3
Komárom-Esztergom	11,11	2	2	3	2	2	3
Nógrád	13,33	3	2	2	2	2	3
Pest	4,44	6	6	5	4 (3)	4	4
Somogy	11,11	4	3	3	2	2	3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	6,67	6	6	3	2	2	3
Tolna	13,33	3	2	3	2	2	3 (2)
Vas	13,33	2	2	3	2	2	2
Veszprém	9,52	4	4	3	2	2	3
Zala	11,11	2	4	3	2	2	3

14. táblázat: Parlamenti küszöböt el nem érő, országos listát állító pártok listás szavazatinak megoszlása 1990-2010

	1990		1994		1998		2002		2006		2010	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Küszöb	196 449	4,00	269 727	5,00	227 394	5,00	280 837	5,00	270 402	5,00	256 626	5,00
MSZMP, MP, MKMP	180 964	3,68	171 801	3,18	179 672	3,95	121 503	2,16	21 955	0,41		
MSZDP	174 434	3,55	51 095	0,94								
ASZ	154 004	3,13	113 332	2,10								
VP, LPSZ-VP	92 689	1,89	33 360	0,61								
HVK	91 922	1,87										
MNP	37 047	0,75										
KP			136 827	2,53								
MIÉP			85 431	1,58	5% felett		245 326	4,37				
EKGP			44 307	0,82								
NDSZ			28 058	0,52								
MZP			8 811	0,16								
MDF	5% felett		5% felett		127 118	2,80	5% felett		5% felett		136 895	2,67
KDNP	5% felett		5% felett		104 892	2,31			5% felett		5% felett	
MDNP					61 004	1,34						
ÚSZM					22 220	0,49						
EMU					8 786	0,19						
NF					5 895	0,13						
Centrum							219 029	3,90	17 431	0,32		
FKGP	5% felett		5% felett		5% felett		42 338	0,75				
ÚJ B							3 198	0,06				
MIÉP-Jobbik									119 007	2,20		
MCF RÖP									4 459	0,08		
MVPP									2 789	0,04		
KDP									2 362	0,02		
CM											45 863	0,89
Egyéb	46 717	0,94	9 447	0,15	8965	0,20	3 512	0,07	5 920	0,11	13 741	0,27
Elvesző listás szavazatok	777 777	15,81	682 469	12,59	518 552	11,21	634 906	11,31	173 923	3,18	196 499	3,83